

ПОСЛУЖБА

Влада — Радамі!

Газета Верховної Ради України

◆ № 70 [320] ◆ Четвер, 16 квітня 1992 року ◆

Ціна 1 крб.

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кравчук прийняв 14 квітня групу спеціальних посланців Президента США Джорджа Буша, які представляють Білий дім, Держдепартамент і Міністерство оборони Сполучених Штатів Америки. Відбулася відверта розмова за закритими дверима. Як повідомили кореспондента Укрінформ з офіційних джерел, обговорювалися комплексні українсько-американські проблеми, а також питання підготовки майбутнього візиту Леоніда Кравчука до США.

ВИЙШЛИ В ПОЛЕ СІВАЧІ... або ж — СМАЧНОГО, ТРУДЯРІ!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ВІРЧИ ГРАМОТИ ВРУЧЕНО

Учора Надзвичайний і Повноважений Посол Французької Республіки в Україні Юг Перне вручив у Маріїнському палаці вірчі грамоти Президентів України Леоніду Кравчуку. Він став п'ятим послом іноземної держави в нашій країні. Під час вручення вірчих грамот Юг Перне заповнив, що докладає своїх знань і сил для зміцнення дружніх зв'язків між Францією та Україною.

Інтерв'ю з Послом Французької Республіки читайте на 5-й сторінці.

ПЕРЕБУВАННЯ УРЯДОВОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ

Розпочався візит до Австрії урядової делегації України на чолі з віце-прем'єр-міністром О. І. Сліпеченком. Делегація була прийнята федеральним канцлером Австрійської Республіки Францем Вранцичем. У ході бесіди обговорено широке коло питань, спрямованих на розвиток взаємовигідного співробітництва між нашою країною. Федеральний канцлер, зо-

крема, зазначив, що австрійський уряд готовий надати фінансові гарантії участі бізнесу своєї країни у спільних проєктах, в інвестиціях, а в постачках товарів, потрібних для стабілізації народного господарства України.

І ЗНОВУ ВИЯВЛЕНО ЗБРОЮ

Комісія Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із засильністю повідомляє, що за минулу добу в Придністров'ї істотних змін не сталося. Для подання допомоги в охороні громадського порядку в прикордонні райони Одеської області прибули зведені загони з УСВ Вінницької, Хмельницької та Рівненської областей. Співробітники органів внутрішніх справ на станції Чернівці виявили громадянина Туреччини, який не мав відповідних документів для пересування по території України. На вокзалі станції Львів затримано жителя міста Таганрог Ростовської області, в якого вилучено пістолет «Браунінг», 178 патронів до різної зброї, вибуховий пакет та димову шашку. Рух поїздів, що йдуть на Молдову, відновлено. Кількість біженців на території України не змінюється і становить 5670 чоловік.

Цитата дня

Безвихідна ситуація, яка склалася довкола переведення ядерної зброї з України до Росії, вирішиться, коли буде створена система міжнародного нагляду за демонстрацією і знищенням цієї зброї.

Міністр оборони України Костянтин МОРОЗОВ [з екіпу перед журналістами у Вашингтоні].

У наступному

випуску

СВІТ ВЕЛИКИЙ,
ТА ЧОБОТИ
ТИСНУТЬ...

Сумна історія
життя сина
розкуркуленого.

СЕСІЯ Кіровоградської обласної Ради народних депутатів узяла участь у засіданні з Радією. Учасниками засідання були голова Ради і обласного комітету у зв'язку з його призначенням Представником Президента України в області. Головою обласної Ради обрано В. А. Долгича, який до цього працював заступником її голови.

Експрес-новини

Прем'єр-міністр Японії М. Ядзава заявив про свої наміри звернутися в ході японської зустрічі у верхах «сіамки» до керівництва розвинутих держав за проханням розглянути питання про територіальну суперечку з Росією. Зустріч відбудеться в липні у Мюнхені. М. Ядзава звернувся до Президента Франції Міттерана і Канцлера ФРН Коля за проханням підтримати позиції Японії.

Міністр закордонних справ Боснії і Герцеговини Сілайджич звернувся до США по допомогу. За його словами сербські екстремісти вчинили в країні різанину. Директорат США Бейнер охарактеризував цю, що склалася, як утирай трагедію, і заявив, що Сполучені Штати оголосили Сербії другий

за останні п'ять днів протест із засудженням насильства.

Учора вступили в дію санкції Ради Безпечки ООН проти Лівії, яка відмовляється вилетіти з повітря, що звинувачується в організації вибухів американського французького літаків. Санкції включають ембарго на авіаційне сполучення з Лівією і продаж їй зброї, а також відкликання з країни більшої частини зарубіжних дипломатів. Це рішення спричинило в країні масові антизахідні демонстрації.

До Ірану прибула група інспекторів ООН з метою перевірки твердження цієї країни про те, що після війни у Перській затоці вона знищила понад 20 тисяч одиниць зброї, спрямованої нестаті ядерні бое-

головки. Група спеціалістів вивчає те, що згідно з заявою Ірану, є уламками знищених авіабомб, ракет «Скад» і реактивних снарядів.

Завершився візит Президента Франції Міттерана до Туреччини. На прес-конференції він повідомив, що відбувся обмін думками з питання, які представляють взаємний інтерес, зокрема, щодо республіки колишнього ССР і карабаського конфлікту. Міттеран зазначив, що догосподарові рішення з цього питання може бути досягнуто в рамках Народи з безпеки і співробітництва в Європі. На думку турецького Президента Озала, карабаський конфлікт стосується не тільки Азербайджану і Вірменії і може спричинити регіональні проблеми в ССР.

ТРЕНЕРІ І КАНДИДАТІВ НАЗВАНО

Тренерська рада Федерації футболу України призначила В. Прокопенка, А. Пузача та В. Яремченка наставниками національної збірної, яка 29 квітня в Ужгороді прийматиме збірну Угорщини.

До цього поєдинку готуватимуться воротарі: Сивуха («Металург»), Помазун («Металіст»), Гришко («Чорноморець»); захисники — Кичинфор, Третак (обидва — «Чорноморець»), Лукинич, Шматоваленко (обидва — «Динамо»), Драгунов («Шахтар»), Черкун («Торпедо»), Боненар («Дніпро»), Ватаманюк («Прикарпаття»), Дудин («Металург»); гравці середньої лінії та атаки — Сидоренко («Скала»), Стрий, Похлебаєв, Багмут, Полунін, Москвін, Коновалов (усі — «Дніпро»), Мушчина («Карпати»), Довгалець («Темп»), Сан, Шелепнищкий, Цимбалар, Гецько, Гусев (усі — «Чорноморець»), Мозолон («Волинь»), Щербанов, Рефров, Погодин (усі — «Шахтар»), Анненков, Шаран, Ковалець (усі — «Динамо»), Головань («Металург»).

Команда вперше збереться 27 квітня в Ужгороді. Не виключено, що буде перенесено два тури чемпіонату у вищій лізі.

«ДАЛИ ВОЛЮ. ЗАЛИШИЛОСЯ — ЗЕМЛЮ»

Зміни виробничих відносин і хід земельних реформ були в центрі уваги учасників зустрічей — представників трудових колективів Чернігівщини з Головою Верховної Ради України І. Плющем і віце-прем'єром В. Ситником, які перебували тут 14 квітня.

Глава парламенту відвідав колгосп імені Леніна Козелецького району, де ознайомився з досвідом роботи господарства на півній основі.

У Ніжинському районі І. Плющ і В. Ситник побували в асоціації кооперативів, створених на базі колишнього колгоспу «Прапор комунізму».

— А як розвивається у нас фермерство? — поціка-

вився Голова Верховної

Ради. На жаль, похвалитись нічим. Є фермери, але без... землі. Через що, наприклад, давно вже триває конфлікт між районом квітневим і фермером І. Шейком. І. Плющ побував у нього вдома, мав розмову. Місцевим органам влади доручено розібратися в спірному питанні.

І. Плющ і В. Ситник також зустрілися з колективом Ніжинського хлібозаводу.

По завершенні поїздки Голова Верховної Ради

сказав: Я переконався, що люди вірять нашій державі і зацікавлені в тих реформах, які вона проводить. Але за браком інформації дехто вважає, що ми хочемо розгнати колгоспи. Ніхто цього ро-

бити не буде. Усі форми власності рівні перед законом. Питання ставиться так: колишні стають колективними господарствами і самі вирішують усі проблеми внутрішнього життя.

Вчора Голова парламенту України І. Плющ разом з віце-прем'єром Віктором Ситником і невеликим почтом прибули на Дніпропетровщина.

Ця, як і недавня поїздка І. Плюща до Чернігівщини, свідчить про його неперірваний інтерес до ходу аграрної реформи. Голова парламенту засвідчив своє бажання йти шляхом радикалізації реформ на селі, відходження приватного інтересу.

Невипадковою була його зустріч з працівниками

Криворізького міського молокозаводу № 1. Та те переробне підприємство поки що на оренді. Як розповіла його директор Валентина Костенко, на підприємстві здійснили глибоку переробку, зробили приривковий цех, чим уберегли людей від безробіття. То парламенту, не припиняючи зробленого колективом, все-таки наголосив: «Сьогодні він на оренді, добре було б, щоб через рік я побував уже на купуленому підприємстві». До цієї думки він ще не раз повертався під час зустрічі на промислових гігантах: Південному гірничо-збагачувальному комбінаті «Криворізькосталь», дев'яти домні. Описав Іван Плющ відвід фермерських господарств Михайла Саєнка,

ознайомився з роботою МТС Новомиколовського району.

Як на нас, ключовими в його баченні ситуації на селі є слова: «Дали волю. Залишилося, дати землю». Багато важить і те, що навіть за важкого економічного стану України він бачить реальний шлях виходу. Зокрема, через проведення глибоких економічних реформ. Все це разом свідчить про те, що Іван Плющ (після короткої перерви) всерйоз і надовго переймається аграрною реформою в Україні. Найточніше, як на нас, охарактеризувала його дніпропетровську поїздку одна з предківців молокозаводу: «Розумний політик і красивий чоловік».

Актуально

Компроміс, як завжди, був поруч

Врешті-решт VI З'їзд народних депутатів Респі після заяв Кабінету Міністрів про відставку й абищення голови парламенту наживався на компромісі. З'їзд затвердив резолюцію, що скасовує прийняту раніше постанову про обмеження економічних реформ російського уряду. Мабути, важливішого рішення, аніж це, форум за десять днів своєї роботи не прийняв. Резолюція прийшла в першому читанні, і депутати можуть внести свої поправки. Чи не найголовніше в ній те, що Президенту Єльцину надано додаткових повноважень до 1 грудня, як він того й домагався. З'їзд продовжує реалізувати стару Конституцію.

Ще один рішучий протест

Негайного звільнення військомослужбовців сил СНД, захоплених ЗМООПом Азербайджану на вірмено-азербайджанському кордоні, зажадала військова рада Закарпатського військового округу. Тридцять чоловік було поновлено два місяці тому, і нині вони утримуються як заложники. Попередні домовленості про їхнє звільнення не виконувалися. Командування Зав'язало висловлю рішучий протест керівництву Азербайджану та Нахичеванської автономної республіки, де, як передбачається, перебувають полонені.

І хочеться, і колеться

Республіка Татарстан, прагнучи до суверенітету, все ж таки не може дозволити негайної й цілковитої незалежності від Росії. Проте, з другого боку, не має наміру підписувати Федеративного договору в його нинішньому вигляді. Про це заявив татарстанський Президент Шаїмів у виступі на першому конгресі підприємств республіки. Він додав, що треба визначити нову формулу статусу Татарстану, не порушуючи при цьому цілісності Російської Федерації.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про відзначення 75-річчя Української демократичної революції 1917—1918 років

Президія Верховної Ради України постановляє:

Погодитись з пропозиціями щодо відзначення 75-річчя Української демократичної революції 1917—1918 років, внесеними Комісією Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження.

Подання Комісії з означеного питання надіслати Раді Міністрів Республіки Крим,

обласним, Київській та Севастопольським міським Радам народних депутатів, Держтелерадіокомпанії України, редакціям газет «Голос України», «Правда України», «Демократична Україна», «Сільські вісті».

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ
6 квітня 1992 року

Президія Верховної Ради України

Про відзначення 75-річчя Української демократичної революції 1917—1918 років

До Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження надходять пропозиції від громадських організацій про доцільність відзначення у квітні 1992 року 75-річчя Української демократичної революції 1917—1918 років, у результаті якої було закладено основи української державності.

Відзначення цієї дати, на їх думку, могло б сприяти консолідації народу України, утвердженню б на практиці принципів сучасної державної політики — виховувати історичного правдолюбця.

Комісія з питань культури та духовного відродження підтримує цю пропозицію.

За умов схвалення її Президією Верховної Ради України вважали б за можливе рекомендувати:

засобом масової інформації широко висвітлити цю подію

на об'єктивному науковому підґрунті;

Раді Міністрів Кримської республіки, виконакомом обласних, Київської та Севастопольської міських Рад народних депутатів провести наукові конференції, збори трудящих про відзначення історичної ролі і значимості Української національно-демократичної революції 1917—1918 років;

встановити меморіальні дошки на спорудах, історично пов'язаних з цією подією. Зокрема, слід було б встановити і встановити меморіальну дошку на будинку Київської філармонії, де 5—7 квітня (18-го) 1917 року відбувся I-й Всеукраїнський національний конгрес, високо оцінений його керівниками М. С. Грушевським і В. К. Винниченко.

Прохимо розглянути.

Голова Комісії
Лесь ТАНЮК

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про утворення Надзвичайної комісії з проблем екологічного стану ріки Дніпро та якості питної води

З метою оперативного вирішення екологічних проблем Придніпров'я та забезпечення населення якісною питною водою постановляю:

1. Утворити при Президії України Надзвичайну комісію з проблем екологічного стану ріки Дніпро та якості питної води.

2. Затвердити Положення про Надзвичайну комісію з проблем екологічного стану ріки Дніпро та якості питної води, а також персональний

склад Надзвичайної комісії.

3. Кабінету Міністрів України вирішити питання організації й матеріально-технічного забезпечення діяльності Надзвичайної комісії з проблем екологічного стану ріки Дніпро та якості питної води.

4. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
14 квітня 1992 року

Точка зору оглядача

Придністровський вузол

Роздуми після прес-конференції

У Києві перебувала делегація Співки українців Придністров'я. У молотковій конференції-залі компанії друку «Преса України» вони провели прес-конференцію.

Голова Співки народний депутат Республіки Молдова Олександр Бут змалював безраднісь сьогодення Придністров'я: кров, біженці, трупи, слізоли... На його думку, головними причинами трагедії є намагання Кишинева приєднати до Румунії споконвічні українські землі. Придністров'я та нейтралітет, який дотримує в конфлікті Україна. Ми, мовляв, зацікавлені, нас убивають румуні, молдаване, а ви спокійно це споглядаєте.

Придністровський вузол дедалі більше нагадує Карабах. Там, захищаючи братів по крові, піднялися на війну з Азербайджаном усі Вірменія, до того самого й тут закликають нині Україну лідери Придністров'я.

Але аналогія цілком оманлива. Лише бездумні можуть ратувати за участь України в конфлікті. Згадаймо, як усе починалося. Молдавська РСР Йосиф Дугутайлів (Сталін) утворив після приєднання частини румунської в той час території. І в цьому немає провини ні жителів анексованої Бессарабії, ні жителів українського Придністров'я. Тирани краху, карту, як вважає, потрібне. І при цьому розділяв народи: азербайджанців, німців, корейців... На соціалістичних і капіталістичних, свідомих і несповідомих, загнаних і провінціалістичних. Те саме зробив «вождь народів» і з румунською Бессарабією та Буковиною, загарабавши споконвічні румунські землі, попередньо домовившись про це з однією з українських партій (Гітлером).

Румунів, відірваних від Батьківщини, матері, почали загнати залізною рукою в «країну щастя» — СРСР. Вимушували їм нову назву молдаван, відкидали латинську графіку письма, почали широкомасштабну програму асиміляції.

Українці ж, які справді жили тут спокійно, перетворилися на «руссифіковане населення» без роду і племені.

Перебудова збудила Молдову. Народ піднявся з колін, зажадав свободи. Румуні Молдови не бажали більше крокувати в «країну щастя». Поверталися мова, звична

латинська графіка письма,

національна гідність народу.

Кордоні ж Республіки Молдова — це політична реальність сьогодення. Вони не рухалися, як і кордоні будь-якої іншої держави світу. Придністров'я — невід'ємна частина суверенної Молдови. Радіо, друку, державного мовою Молдови дає румунське. Ось тут і почалися бродіння в Придністров'ї. Перша його лідери, граючи на лінощах щодня вивчення румунської мови та знанням російськомовним населенням та на небажаних шанувальниках і звичай краю, в якій ми живемо, рішуче виступили проти «сепаратизму» з Кишиневом, за єдиний, неперорний Радянський Союз; потім і за захопленням зустріли 1 серпня 1991 року, підтримавши ДНС (ГКЧП), а після краху СРСР стали на шлях збройного опору законній владі, утворивши Придністровську Республіку.

Українці Придністров'я стали заложниками політичних авантюристів і втратили чужу і нині втворюють в колосі, що румуні планують здійснити в Придністров'ї генцид українського населення. Обурені, налякані люди вийшли до зброї, не розуміючи, що не АКИМ потрібні нині українцям Молдови, а культура автономія — свої школи, газети, театри, вузи. Не воюють же проти англосаксів українці — Канади, чи проти росіян — українці Кубані, які теж давно живуть там.

Якщо Україна має чимось сьогоди зарадити своїм землякам у Придністров'ї, то наперед допомоги їм прозрити, навчити відірвані правду від обудної брехні, бачити за маскою захисника українства імперську потвору, яка виникає лише в каляках крові, розуміти, що, якщо цю цю і куди теж молдавське українство.

Смирноту та його кліч втрачати нічого. Вони підуть до кінця. Але кінець їхній буде безсильним, якщо українці Придністров'я зрозуміють, що кров і смерть на березах Дністра вийшла там, що намагається реанімувати сконулу імперію.

Валентин
ЛАВУНСЬКИЙ

СОЦІАЛЬНИЙ МИР — ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ

У ДУСІ
ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ
ЗГОДИ

Наростання інфляції є одним з дестабілізуючих чинників в економіці України. Внаслідок зростає і соціальна напруга в суспільстві. Справоможу ускладнюється тим, що лібералізація державної політики щодо заробітної плати і доходів відбувається за тих же примітивних інститутів публічної економічної координації, які діяли в адміністративно-командній системі. Від прямого державного регулювання заробітної плати ми відмовилися, а до побіжного регулювання не прийшли. Це призводить до небезпечних структурних зрушень між фондами споживання та нагромадження, а в деяких випадках — до групового egoїзму. Він проявляється у випереджаючому зростанні доходів тих працівників, які найбільше стоять до промислових корит. Такий розв'язок подій може спричинити небезпечні наслідки для держави як суспільства.

Негативні явища в економіці та суспільному житті у багатьох випадках пояснюються відсутністю продуманої соціальної політики та механізмів її здійснення. А без активної соціальної політики ринкову економіку будувати неможливо.

Досвід багатьох країн з розвиненим ринком підказує нам декілька напрямів соціальної політики в сучасних умовах.

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

Проблеми суспільного розвитку вирішуються значно легше, якщо соціальні групи випускають як партнери. Партнерство в економіці слід розглядати як діалог між урядом, підприємцями і трудящими, спрямований на регулювання соціально-трудових відносин, виключаючи розв'язання трудових і соціальних суперечок. Основним принципом такого партнерства є повна самостійність підприємств і трудящих, їхня взаємодія механізмів від прийняття рішень та пошуків взаємовигідних компромісів.

Розвиток принципу соціального партнерства дає змогу здійснити глибокі соціально-економічні перетворення, не допускаючи невіршесних протиріч та конфронтацій, знімати навантаження на уряд у розв'язанні багатьох питань соціально-економічного життя через розробку відповідних механізмів від здійснення, залучати трудящих до управління підприємствами та нейтралізувати диктат адміністрації. Урядові в цій системі відводиться роль арбітра, що стоїть на сторожі чинного законодавства. Він втручається у процес лише в разі порушення тієї чи іншої стороною «правил гри», а також, коли компроміс між підприємцями і трудящими завдає шкоди державним інтересам.

Співпраця соціальних партнерів проходить у формі консультацій, переговорів, які здебільшого закінчуються укладенням угоди чи договору. Для запровадження такого

механізму в нас необхідно створити деякі організаційно-правові передумови. Найперше, слід сформулювати третю силу соціального партнерства — федерацию підприємств України, куди б увійшли галузеві й регіональні асоціації і спільні підприємства усіх форм власності.

Перехід України до багатокласної економіки потребує переосмислення взаємовідносин на підприємстві, законодавче закріплення прав найманих робітників на участь в управлінні підприємствами всіх форм власності, включаючи і приватні, а також прав робітничого представництва — ради підприємства (чи іншого органу) на участь у прийнятті рішень з питань зайнятості, соціальної та кадрової політики.

Соціальне партнерство необхідно розвивати й на державному (національному) рівні. З цієї метою доцільно зокрема Економічну раду при Кабінеті Міністрів перетворити на Економічну та соціальну раду з рівним числом делегованих до неї на демократичних засадах представників трудящих, підприємців від усіх форм власності, а також державних діячів. Цей орган міг би проводити тресторонні консультації на національному рівні з метою, по-перше, розробки та апробації найважливіших законопроектів та, по-друге, виявлення думок підприємців і трудящих з питань соціально-трудової політики з тим, щоб у рішеннях, які приймаються на державному рівні, максимально досягнути балансу інтересів соціальних партнерів.

Таким чином, тресторонні консультації на національному рівні могли б стати важливим і ефективним засобом виявлення позицій основних соціальних партнерів на стадії підготовки рішень у соціально-економічній сфері, але, врешті-решт, приймаються рішення, які приймаються у повноважених на те державними (законодавчими чи виконавчими) органами. Такі консультації не замінюють останніх, а доповнюють їх. Це важлива передумова ефективності відповідних державних рішень. Цей захід допоможе й уникнути багатьох помилок у проведенні економічних реформ.

Пропонуваний консультативний орган можна також використати як переговорну структуру, в рамках якої в разі необхідності укладалися б тресторонні національні угоди.

РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ

Відсутність механізму регулювання заробітної плати і фондів споживання підприємств на якомусь етапі встановлювала як самі підприємства, так і держава, поки не були з'ясовані руйнівні наслідки гіперінфляції для бюджетно-фінансової системи й народного господарства України. Виникло питання: як поставити доходи працівників підприємств у залежність від нарощування виробництва продукції?

Для розв'язання цієї проблеми є два підходи: адміністративний і ринковий.

Перший ґрунтується на адміністративному державному регулюванні фонду оплати праці чи середньої заробітної плати щодо нарощування обсягів виробництва продук-

ції чи росту продуктивності праці через доведення до підприємств відповідних показників та організацію контролю за дотриманням встановлених співвідношень. Але ж таке регулювання в нас уже було в командній системі. Його негативні наслідки відомі. Ринковий підхід ґрунтується на тарифних угодах і колективних договорах, які укладаються між соціальними партнерами. Вони регулюють оплату праці та інші питання соціально-трудової сфери.

Умови оплати праці партнери визначають між собою самостійно, без будь-якої участі держави. Якщо держава бере на себе встановлення умов оплати праці, вона завжди буде винна: трудящі вважають, що їм встановлена мала платня, а підприємці, навпаки, вважають, що трудящим платять занадто багато. Але держава надає тарифну автономію соціальним партнерам за однієї певної умови: якщо партнери діляться на бланко і користь усього суспільства. За цим здійснюється контроль. Зокрема, якщо тарифна угода зачіпає інтереси суспільства, проявляється односторонність під час обговорення тарифних умов або виявляється згнів партнерів, то держава в особі суду з трудових справ втручається в процес переговорів. Це єдиний випадок, коли держава може впливати на автономні соціальних партнерів.

В Україні з 1992 року почали укладати галузеві тарифні угоди. Але з самого початку знецінилась сама ідея, бо укладаються вони між представниками галузевого міністерства (або структури, яка фактично його замінює) та профспілками, тобто не між реальними, а між формальними партнерами.

Через систему тарифних угод та колективних договорів у багатьох країнах регулюються взаємовідносини в питанні індексації заробітної плати, а не через спеціальне законодавство про індексацію доходів. Справа в тому, що індексація потребує дуже обережного підходу, оскільки вона може викликати додаткову грошову емісію і накачування у сфері обігу не забезпечених товарною масою грошей. А це означає розкручування інфляційної пухляки та зниження життєвого рівня народу. Досвід багатьох країн засвідчує, що в разі загроз інфляції в економіці необхідно відмінити загальну індексацію доходів.

Повний індексаций мають підлягати лише мінімальна заробітна плата, соціальна допомога та пенсії.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Важливою складовою частинкою соціальної політики в ринковій економіці є соціальне страхування. Об'єктом страхування є соціальний захист населення. Воно охоплює пенсійне забезпечення, медичне обслуговування, соціальний захист малозабезпечених верств населення, страхування на випадок безробіття, від нещасних випадків на виробництві тощо.

Зазначимо, що ці атрибути соціального захисту в тому чи іншому вигляді в нас є. Але вони не відповідають су-

часним вимогам. Зокрема, Закон про пенсійне забезпечення, хоч і був прийнятий недавно, але він зорієнтований в основному на зрівнянню в розподіл. Якщо співвідношення в заробітній платі між категоріями низької та високооплачуваної становить 1:20 і більше, то в пенсіонерів лише 1:3, а в деяких категорій (шахтарі, металурги) 1:4. Законом передбачено ряд необґрунтованих пільг — так звані списки № 1 та № 2 тощо. Але головна вада — він не стимулює людей до високопродуктивної праці. Можна все трудове життя як-так промарнувати, а перед пенсією два роки попрацювати і забезпечити собі достаток не гірший, ніж у решти працівників.

Участь трудящих у фінансуванні пенсійних витраток має бути розширена. На нашу думку, вже тепер слід розв'язати реформу пенсійного законодавства з тим, щоб розмір пенсії поставити у пряму залежність від суми внесків трудящих до пенсійної каси та від кількості років внесення цих коштів. Реформована система соціального страхування громадян України має бути обов'язковою для всіх працюючих і складатися з таких страхових фондів: пенсійного, страхування від хвороби, від нещасних випадків на виробництві, сприяння зайнятості.

ТРУДОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ СУДИ

До органів державної влади та управління України надходять численні скарги на неправильну дію адміністрації з тих чи інших питань соціально-трудової сфери. Вони надсилаються на місця або поперхова розглядаються міністерствами, відомствами, місцевими органами. Заявники, як правило, залишаються незадоволеними.

Ефективність цієї справи можна значно поліпшити, якщо доручити розгляд суперечок спеціальним трудовим та соціальним судам. Вони діють поряд з цивільними, арбітражними, конституційними та іншими. Головне їх завдання — своєчасне вилучення соціально-трудових конфліктів. Без цього соціального миру неможливо.

Трудові та соціальні суди мають створюватися на трьох рівнях: районному (міському), обласному та державному. Розгляд судових справ за цією системою здійснюють три судді-партнери: державний професіонал, представник підприємств і представник трудящих. Всі три судді мають однакові повноваження. Лише через судові інстанції держава може втручатися у справи соціальних партнерів.

У цій статті ми зачепили найважливіші, на нашу думку, напрямки та сфери соціальної політики. Потрібна детальна розробка стратегії соціальних заходів, реалізація яких має привести до глибоких змін у сфері соціальних і трудових відносин. Перехід до соціального миру та злагоди буде важким. Ми вміємо ненавидіти, а потрібно це навчитися поважати один одного.

Борис НАДТОЧИЙ,
кандидат економічних наук.

15 квітня перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець прийняв групу представників Президента США, у складі якої підсекретар міністра оборони США з політичних питань Пол Волфовіч, керівник відділу політичного планування Держдепартаменту Денніс Росс та директор відділу РСМІ і Євроазії Раді національної безпеки Едвард Хевіт. Візит таких високопоставлених офіційних осіб до Києва пов'язаний з метою американської сторони обговорити актуальні політичні, економічні та військові питання, а також подати допомогу у підготовці візиту Президента України Леоніда Кравчука у Вашингтон, який призначено на 6 травня.

Перший заступник Голови Верховної Ради України ознайомив високих гостей з ситуацією по кожній з тих проблем, що становили особливий інтерес, ґрунтовно відповів на запитання. Гості особливо цікавили стан і перспективи розвитку відносин України із своїми найближчими сусідами, з країнами Європейського дому, а також українсько-американського співробітництва, питання національної безпеки, проблеми Чорноморського флоту і події, що розгорнулися навколо нього.

Високопоставлені особи, які представляють Держдепартамент, Білий дім та міністерство оборони США, висловили готовність подати допомогу у розвитку і реалізації наших економічних реформ, окремих цільових програм.

Майже півторагодинна розмова пройшла зацікавлено, у душі повного взаєморозуміння і згоди у тому, що такий відкритий обмін думками і здійсненні їх основні робочі контакти будуть корисними не тільки обома народами, а й усім іншим країнам, що прагнуть миру і прогресу.

У розмові взяли участь заступники голів комісії Верховної Ради України В. Горинь та Ю. Костенко. З американської сторони під час бесіди були присутні Тимчасовий повірений США в Україні Джон Гундерсен та консул Джон Степанчук.

Прес-центр Секретаріату
Верховної Ради України.

БІРЖА ПОМЕРЛА, ХАЙ ЖИВЕ ГРУПА

Таким виявився фінал вчорашнього вечора, влаштованого акціонерним товариством «Українська біржа». Її голова В. Бабич оголосив, що рік роботи розкрив нові можливості у сфері бізнесу, значно збільшилися масштаби діяльності, чисельність членів товариства сягнула цифри 400. Все це спричинило необхідність перейти у нову якість, що й було офіційно затверджено 14 квітня 1992 року. Від цієї дати починає роботу Українська фінансова група.

Сам концерт до певної міри відображав стан справ фінансової групи: поєднання професіоналізму і аматорства, досвіду і енергії молодих. Будемо сподіватися, що артисти і бізнесмени з часом вийдуть на європейський рівень.

Власів. Інф.

Коротко

ЯКБИ НЕ ПІСТОЛЕТ

Можна було б вважати, що без жертв виконав своє завдання на кордоні з Молдовою зведений загін мінолатеської міліції. Однак, на жаль, один із міліціонерів при виконанні службових обов'язків необережно повівся з табельною зброєю і смертельно поранив... сам себе.

Анатолій БЕНЬ.
Миколаїв.

ДІТИ ПОДЕШЕВШАЛИ

Утримання дітей у дошкільних закладах обходиться сьогодні у п'ятнадцять тисяч карбованців на місяць. При цьому спорядження для батьків стало рішенням створеної під егідою міської асоціації керівників підприємств промисловості. Тер карбованців п'ятдесят копійок на день — таким буде єдиний міський норматив витрат на дітей у дошкільних закладах. Решту візьмуть на себе підприємства.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

САМОВАРИ-ЧАЙНИКИ

Не лише у спеціалізованих магазинах, а й у деяких гастрономів нині відведено куточки, де торгують емальованими чайниками, каструлями, кувалами, бідончиками. Вітім, «торгують» — неіточно сказано: набір з п'ятидесяти посудин, що рік тому коштував 30 карбованців, нині «простоїть» до 1200 купонів. Тож і залишається — мультимастія. Товари справді гарні. Хсч і гігієнізми.

Георгій ВОРОТНИК.
Одеса.

БЕРЕЖЕНОГО БОГ БЕРЕЖЕ

На Волині створено обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом. Тут сучасна апаратура, висококваліфіковані лікарі, є також консультативний пункт «Довір'я» і кабінет анонімного обстеження.

Богдан БЕРЕЖКА.
Луцьк.

Знай наших!

ПРОРОКИ, ДЕ ВИ...

На Рівненщині темпи весняних польових робіт удачі зміш, ніж «Горік». У той час, як деякі пророки передбачають економічну катастрофу, хлібороби, навіть не використовуючи сільськогосподарської авіації, справляються з підняттям озимини та багаторічних трав, завершили сабу ривни, ари, садять картоплю, сють цукрою буряки.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

Знайомтеся: Представник Президента

Капітанська пов'язка Масельського

Ще щодня в місті, в рухливій, являється представник українською мовою. Палити. Спорядження не займається. Мені шкода на це часу. Краще якесь діло зробити. Мислення, рибальство, марки — теж не цікавлять. Стержне, що лягає спати образу після інформації про «Останкіно», а о четвертий ранку — вже на ногах. Квартира — чотирікімнатна, сім'я — дружина, дочка, зять. Дача? Будувати...

Ще років зо два тому — як тільки партія й рух (крім комуністів, звичайно) не таврували «політику Масельського». А тепер майже всі люди підтримують вибір Президента, бо сьогодні навіть найзапекліші вороги старої радянської системи починають роздумувати, що наш паровоз застряг надто далеко і за рік його не розігнати у зворотньому напрямі. Більшість депутатів Верховної Ради від Харківщини — теж «за Масельського».

Програми як такої у Масельського немає. За натурою він — добросовісний виконавець, що, мабуть, важливо для його нинішньої посади. Перше, на що збирається спрямувати свої зусилля, — сільське господарство.

Нинішні колгоспи й радгоспи нас ніколи не надгодуєть, це бездана яма, куди ніколи не наповниш. Текучку варто давати лише в руках господаря. Тільки тоді на село повернеться споконвічний уклад життя. Поки село не стане багатим — бути нам жабрами на найкращих у світі чорноземках.

Вибиратися на світ Божий Олександр Степанович пропонує перевіреним методом адміністративним управлінням. «Перш ніж ставити літак на асфальт, люток підіймає машину з землі». Можна сперечатися — але, знову ж таки, як він каже, «робити щось треба».

О. Масельський — прихильник економічних зв'язків з колишніми республіками Союзу, насамперед з Росією, економіка якої тісно переплетена з підприємствами Харківщини. Шкодує, що часом не знаходить взаєморозуміння: «Пропонуюмо нафтовикам Тюмені силами харківських підприємств замінити на промислах застаріле обладнання. Мовчить Тюмень».

Важко прогнозувати, як поведе себе надалі загартований виробничою старою системою на новім полі з новими правилами гри. Але схоже, що і старий склад команди, і її молоде поповнення поки що довіряє Олександрові Масельському капітанську посаду.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Факт і коментар

«ДОБРИЙ КИЇВ»: ВІДВЕРТО ПРИВАТНЕ БЛАГОДІЙНИЦТВО

Усіляких фондів милосердя розвелось нині андіо-невидимо. Істотної ж допомоги тим, хто потерпає, щось не видно... Здається, справа тут у тому, що будь-який фонд спочатку збирає гроші (а тих, у кого їх нібито надлишки), а потім розподіляє. Ну і, як правило, утримує на ці гроші свій апарат... А якщо поставити справу на рейки справжнього бізнесу?

В Києві зареєстровано першу приватну фірму, яка за своєю статутною мету має благодійництво. І, що найважливіше, сама це благодійництво заробляє. Тобто для того, щоб відправити дітей (сиріт, тих, хто постраждав від аварій на ЧАЕС тощо) на оздоровлення до зарубіжних країн, екологічна милосердя громада «Добрий Київ» надає за порівняно невисоку плату пакети вступних документів (загальна інформація, анкети і т. ін.) тим, хто

бажає одержати освіту в Північній Америці. Таким чином, вигода обидвома: юнаки й дівчата, якщо вони володіють англійською мовою, дистанційно можуть вступити до університетів США і Канади (ніколи безплатно, навіть стипендію виплачують згодом), а держава одержує згодом висококваліфікованих фахівців. Звичайно, роздобути оригінальні вимоги американців і канадців до абітурієнтів — це досить-таки складно і недешево, однак уже є такі, хто скористався

з послуг ЕМГ «Добрий Київ».

Проте чому ж устатки ваші підприємство називається «милосердя»? Запитав я заступника директора «Доброго Києва» Андрія ГЕРАСИМЧУКА.

На мою думку, досить уже того, що діти можуть безплатно поїхати за кордон на лікування. Але й інваліди, пенсіонери можуть у нас навіть знайти собі роботу. Насамперед ті, хто вміє вишивати, в'язати, вирізати з дерева тощо. Досить тільки зателефонувати нам по телефону 227-73-46 — і ви одержите замовлення, а в деяких випадках навіть сировину і матеріали для виготовлення виробів народної творчості. І жодних проблем з реалізацією!

Хочеться вірити, що за словами про милосердя цьому ряс не криється якогось іншого підтексту. В одержавленні фондів не вишло піднятися як вийде у відверто приватної фірми...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

АГРОНОМИ З ДИТИНСТВА

Щось новеньке!

Але стати студентом агрофону непросту. Туди добираються одобрюваних дітей, які згодом пов'язують свою долю з селом, стануть фермерами чи спеціалістами з селянських спільнот та кооперативах. Для такої селекції

у місті Новомірограді на базі мішкінського навчально-виробничого комбінату інститут створює спеціалізовану школу-інтернат. Згодом ця справа планується поширити й на інші райони області.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

РАДА ОБОРОНИ КРИМУ: ГРАБУЮ

Відбулося засідання Ради Оборони Криму. На ньому підкреслювалося, що останнім часом без узгодження з Верховною Радою Криму вивозилися з меж півострова зброя, продовольство, паливо та інші матеріально-технічні засоби, які вважались стратегічними резервами.

Рада Оборони Криму звернулася до Президента, Головнокомандуючого Збройних Силам України П. Кравчука з проханням дати вказівку Міністерству оборони України, а також відповідним службовим особам

вжити усіх необхідних заходів з забезпечення військовому вихованню захисників комуністичної армії Республіки нововведення за межами харчування, інших матеріальних резервів.

Олександр Крим.

Зверніть увагу

«ЕНЕЙ» НЕ ПАРУ АЛЕ МОТОРИ

Конструкторське бюро «Еней» творить «Еней» — це короткий час його спеціалістів у науковій сфері великим чином розробок, які зацікавили керівників наших винахідників, то ми зустріли директором фірми «Аскольд», директором бюро «Еней» Т. Дудченком та начальником відділу фірми «Аскольд» М. Малюченком, які і чому виникло їхнє конструювання.

Т. Д. у кожного, хто прийшов до нашого бюро, вже були цілі розробки, та пропозиції, але всі їх переплідали проблема впровадження своїх винаходів у виробництво. Бо ж відомо, що довести винахід до виробництва — це багато, а не тільки придумати. Приймаючи у нас. Словом, усі вони не зверталися по допомогу до державних підприємств та установ, але...

На шість більше ніж зацікавленість підприємства були неспроможні. Со самі ледве заводять кінці з кінцями. Саме тоді на допомогу прийшов президент фірми «Аскольд» О. Попов. Не побоявшись ризику, він підтримав винахідників матеріально, надав їм мішення, допоміг придбати технічні прилади, і, як наслідок, сьогодні в нашому конструкторському бюро працюють провідні науковці науково-дослідних інститутів і підприємств Києва.

КОР. Якій як результати можете показати усе сьогодні!

Т. Д. у практичній роботі вже використовують унікальний прилад, який нам здається, прилад — ампліфікатор. Висловлюючись науковою термінологією, він дає змогу наблизити ділянки ДНК. Крім того, його використовують для діагностики широкого спектру споживачів як вискозиметр — прилад для виміру в'язкості рідин. Порівняно з традиційними методами він дає можливість

зменшити більш ніж у чотири рази, сьогодні використовують держуниверситетів, звіти свідать розпочинають нитцю цих

М. М. Кошарні за одну роки вальс-заря «Істори». А на акумулюванні великих, що косять і в селі, і то він не закордонні аналогії його Союз технічних лише, що мулятура, з комплексом, що знайде усе, а в економічній, ме він від

КОР. Май конструкторів інших чинах! Т. Д. безрозбиті ривання в рідні та як гілозою науковці обрнуту визначення рада звертається замовлення

Сергій

ПОГОДА

16—17 квітня на Україні переважає тепла погода. Західних областях короточасні дощі, грози. На решті території без опадів. Вітер західний та південно-західний, 7—12 метрів за секунду, на заході України місцями пориви 15—20

метрів за секунду, температура тепла, змінювалася.

По Києві ніякого адену. Вітер по-західній секунду, градусів

Президента

Масельського

Програми як такої у Масельського немає. За нату-рою він — добросовісний ви-конавець, що, мабуть, важ-ливо для його нинішньої по-сади. Перше, на що збирає-ться спрямувати свої зусил-ля, — сільське господарство.

— Нинішні колгоспи й радгоспи нас ніколи не на-годують, це бездонна яма, яку ніколи не наповнити. Тех-ніку варто давати лише в ру-ки господаря. Тільки тоді на село повернеться спо-конвічний уклад життя. По-ки село не стане багатим — бути нам жебраками на най-кращих у світі чорноземах...

Вибиратися на світ Божий Олександр Степанович про-понує перевіреним методом — адміністративним управ-лінням. «Перш ніж ставити літак на автопілот, льотчик підіймає машину з землі». Можна сперечатися — але, знову ж таки, як він каже, «робити щось треба».

О. Масельський — при-хильник економічних зв'яз-ків з колишніми республіка-ми Союзу, насамперед з Ро-сією, економіка якої тісно переплетена з підприємст-вами Харківщини. Шкодує, що часом не знаходить вза-єморозуміння: «Пропонуємо нафтовикам Тюмені силами харківських підприємств за-мінити на промислах застарі-ле обладнання. Мовчить Тю-мень...»

Важко прогнозувати, як поведе себе надалі загарто-ваний гравець старої систе-ми на новім полі з новими правилами гри. Але схоже, що і старий склад команди, і її молоде поповнення по-ки що довіряє Олександрові Масельському капітанську по-в'язку.

Микола КОСНИЙ.
Харків.

з послуг ЕМГ «Добрий Ки-їв».

— Проте чому ж усе-таки ваше підприємство називається «милосердним», — запитав я заступника дирек-тора «Доброго Києва» Андрія ГЕРАСИМЧУКА.

— На мою думку, досить уже того, що діти можуть безплатно поїхати за кордон на лікування. Але й інвалі-ди, пенсіонери можуть у нас навіть знайти собі роботу. Насамперед ті, хто вміє ви-шивати, в'язати, вирізати з дерева тощо. Досить тільки зателефонувати нам по теле-фону 227-73-46 — і ви одержите замовлення, а в деяких випадках навіть сировину і матеріали для виготовлення виробів народної творчості. І жодних проблем з реаліза-цією!

Хочеться вірити, що за словами про милосердя в цьому разі не криється яко-гось іншого підтексту. В одержавлених фондів не вийшло — подивимося чи вийде у відверто приватної фірми...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

ІНТИНСТВА

ції у місті Новомиргороді на базі міжшкільного навчально-заводничого комбінату інсти-тут створює спеціалізовану школу-інтернат. Згодом цю справу планують поширити й на інші райони області.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Реалії

РАДА ОБОРОНИ КРИМУ: ГРАБУЮТЬ!..

Відбулося засідання Ради Оборони Криму. На ньому підкреслювалося, що остан-нім часом без узгодження з Верховною Радою Криму вивозилася за межі пів-острова зброя, продоволь-ство, паливо та інші мате-ріально-технічні засоби, які вважаються стратегічними резервами.

Рада Оборони Криму звернулася до Президента, Головнокомандуючого Зброй-ними Силами України Л. Кравчука з проханням дати вказівку Міністерству обо-рони України, а також від-повідним службовим осо-

бам вжити у зв'язку з цим необхідних заходів. З метою забезпечення збереження військового майна, військо-вих об'єктів від будь-яких зазіхань командирам війсь-кових з'єднань та частин за-пропоновано вжити додатко-вих заходів для посилення охорони. Раді Міністрів Республіки Крим запропо-новано не допускати виве-знення за межі Криму про-дуктів харчування, пально-го, інших матеріалів, що входять до стра тного резерву.

Олександр ПІЛАТ.
Крим.

Зверніть увагу

«ЕНЕЙ» НЕ ПАРУБОК. АЛЕ МОТОРНИЙ

Конструкторському бюро «Еней» твоя науково-ви-ни-чого об'єднання «Аскольд» лише кілька місяців. Проте цей короткий час його спеціалісти й науковці вже здійснили кілька вельми цікавих розробок, які зацікавили виробників. А що на державному рівні ще не завжди ефективно використовують розробки наших винахідників, то ми зустрілися з технічним директором фірми «Аскольд», директором конструкторського бюро «Еней» Т. Дундученком та начальником конструкторсь-кого відділу фірми «Аскольд» М. Мальченком і попросили роз-повісти, як і чому виникло їхнє констру-вальне бюро та хто в ньому працює.

Т. Д. У кожного, хто при-йшов до нашого бюро, вже були цікаві розробки та про-позиції, але всіх їх переслі-дувала проблема впроваджен-ня своїх винаходів у вироб-ництво. Бо ж відомо, що до-вести винахід до виробницт-ва багато важче, ніж придумати. Принаймні у нас. Сло-вом, усі вони не зверталися по допомогу до державних підприємств та установ, але... На щось більше ніж зацікав-леність підприємства були неспроможні, бо самі ледве заводять кінці з кінцями. Саме тоді на допомогу прийшов президент фірми «Аскольд» О. Попов. Не побоявшись ри-зику, він підтримав винахід-ників матеріально, надав приміщення, допоміг придбати технічні прилади. І, як на-слідок, сьогодні в нашому конструкторському бюро пра-цюють провідні науковці нау-ково-дослідних інститутів і підприємств Києва.

КОР. Якими ж результатами можете похвалитися уже сьо-годні?

Т. Д. У практичній роботі вже використовують унікаль-ний, як нам здається, прилад — амплікатор. Висловлюючись науковою термінологією, він дає змогу нарощувати ділянки ДНК. Крім того, його вико-ристовують для діагностики СНІДу. Думаємо, що знайде широкий попит у споживача й вискозиметр — прилад для виміру в'язкості рідини. Порівняно з традиційними ме-тодами він дає можливість

зменшити час вимірювання більш ніж у сто разів. До ре-чі, сьогодні його вже вико-ристовують у Київському держуніверситеті, і ми маємо звідти схвальні відгуки. Тож розпочинаємо серійне вироб-ництво цих приладів.

М. М. Хочу розповісти ще за одну розробку. Це модуль-ний акумуляторний вимірю-вальний-зарядний комплекс «Істок». А оскільки сьогодні на акумулятори надзвичайно великий зпит, то вимо-ги до них зростають. Ми, на-приклад, працюємо з комплексом «Істок», збіль-шується у два — два з поло-виною рази та що коштувати-ме він відносно недорого.

КОР. Мабуть, є в портфелі конструкторського бюро й інші цікаві винаходи?

Т. Д. Безперечно. Плануємо розробити прилад для вимі-рювання концентрації цукру в рідині та таких складових, як глюкоза, фруктоза. Наші науковці теоретично вже обґрунтували пристрій для визначення вологості зерна, ряд інших винаходів. Тож звертайтеся до нас, і всі ваші замовлення будуть виконані.

Вів розмову
Сергій ЛАВРЕНЮК.

ПОГОДА

16—17 квітня на Україні пе-редбачається тепла погода. У західних областях короткочасні дощі, грози. На решті терито-рії без опадів. Вітер західний та південно-західний, 7—12 ме-трів за секунду, на заході Ук-раїни місцями пориви 15—20

метрів за секунду, в Карпатах 25—28 метрів за секунду. Тем-пература вдень 18—20 градусів тепла, вночі 2—8 градусів вище нуля.

По Києву та області сьогод-ні вдень тепла погода без опа-дів. Вітер західний та півден-но-західний, 7—12 метрів за секунду. Температура 13—18 градусів тепла.

ЄДИНОГО СЛОВА ЗАРАДИ

Відклавши животрепетні справи вбік, російські депу-тати на VI З'їзді другий тиж-день вирішили почати з Кон-ституції. Виходячи, мабуть, з того, що не бачити оновле-ній республіці щастя, доки витає над нею затхлий душок комуністичної моралі.

Як і завжди в таких випад-ках, народні обранці довго кип'їли. Буцім і поправ-ки до старої, що віджила своє, Конституції хороші, а не приймають — і край. Шлі-фують, шліфують стилісти-ку...

Дісталися до статті, де ще 1978 року було записано, що, «виходячи з комуністичних ідеалів», громадяни Росії ма-ли право «розвивати свій творчий хист...», і знов загаласували: як би її так краще відредагувати, щоб застосов-увати в ній і не пахло.

Замінили. Проголосували. Знов прийняли. І пішло-по-їхало як по маслу. З такими темпами прийняття Консти-туції знов будемо «попереду планети всієї». Тим паче, що на старому перевіреному фундаменті — воно якось і надійніше.

А мені пригадуються сло-ва російського депутата з Кабардино-Балкарії, які він сказав, здається, під час об-говорення порядку денного:

— Для республіки не Кон-ституція нині важлива, а економіка. Адже в нас усі, починаючи з бригадира й за-кінчуючи парламентом, пору-шують Основний Закон. Ну, поновимо його — і знов по-рушуватимемо. Візьмімося за справи.

...У Єликому Кремлівсь-кому палаці йде верстка Кон-ституції.

Володимир БАБЕНКО.
Москва.

Подорож

А ДЕПУТАТОВІ — БАЙДУЖЕ

Нове обвинувачення висуну-ло колишньому заступникові на-чальника ризького ЗМОРу Сергію Парфонову. Згідно з 162-ю статтею Кримінального кодексу Латвії його звинуваче-но у перевищенні прав і служ-бових повноважень.

Нагадаємо, що попереднє обвинувачення по тій самій статті було пред'явлено Пар-фонову ще у жовтні минуло-го року. Теперішнє обвинувач-чення повніше й ґрунтується на додаткових доказах, одержаних у ході слідства. Ознайо-мившись з ним, С. Парфонов і його адвокат підписали обви-нування відмовилися.

Між тим такі ж марні зу-силля прокуратури республіки допитати депутата Верховної Ради Латвії О. Констанда у зв'язку з розслідуванням спра-ви про спробу серпневого пе-ревороту. Незважаючи на кілька повісток, депутат не тільки не з'явився до проку-ратури, але й не визнав за по-трібне поінформувати керів-ника групи слідчих Звейнієкса про причину своєї неявки. За-ступник Генерального проку-рора Латвійської Республіки Язеп Андас пояснив, що у да-ному випадку неможливо за-стосувати проти депутата яку-небудь санкцію без згоди Вер-ховної Ради.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.
Рига.

Париж вивч

Міжнародні контакти Української держави неухильно зростають. Звичайно, при цьому розширюється й корпус дипломатичних представ-ників високого рангу в Києві. Сьогодні наш співрозмовник — Над-звичайний і Повноваж-ний Посол Французької Республіки в Україні Юг ПЕРНЕ.

— Ви працюєте в Украї-ні вже третій рік, є безпо-середнім свідком і учасни-ком розвитку прямих дво-сторонніх відносин між Ук-раїною і Францією. Якими ви вбачаєте перспективи цьо-го процесу?

— Останнім часом відбу-лося багато змін. І вони не припиняються. Україна ста-ла великою незалежною дер-жавою, яка здійснює власну політику і є важливим впли-вовим партнером. Це й ви-кликало, зокрема, відкриття Посольства Франції у Киє-ві. Загалом можна сказати, що наші відносини перебу-вають у стадії піднесення.

— Не секрет, що донеда-на про Україну мало хто знав у світі...

— Але сьогодні вона ви-кликає великий інтерес. Французькі політики дуже висо-кого рівня уважно вивча-ють інформацію, яка над-ходить звідси. З другого бо-ку, розширилася «команда», яка працює тут у Посольст-ві. Ми маємо військового, торгового аташе, аташе з питань культури і науки, тобто можемо відправляти до Парижа більше важливої ін-формації. Крім того, я від-чуваю себе не тільки Послом

Представл корпус в У

3 до

ГОЛОС

Народився в ті Манті (Фран-ція) закінчив у-тут політични-титути прох-ну військово-робота в мініс-вості і дослід-му секретарі-стрів, міністер-справ. З 1984-радині Посол-Москви та Ва-ну працює з і-ну як Генерал-тій — Тимчас-справах. У б-указом Прези-на призначен-ції в Україні. Одружений,

Франції в Ук-ною мірою П-в Парижі. Зв-ваш повірен-який представ-іну на місці. Рівництво пов-мога більше-вас, щоб суди-сновки.

— Зростає-ності француз-річ прекрас-державних від-ному з перш-політичних, з-торгово-еконо-Тож як просу-ви в цій сфері

— Донеда-номічні відно-ною, іншими

Єреван

ГАРМАТ НЕ ТРЕБА, ПОТРІБНІ ДО

Основною сільськогосподарською культурою, ся у Карабасі, завжди був виноград. Карабаськ-ся у всі часи. Виноградарство й нині вважається джерелом доходів для бюджету Нагірно-Караб-ки. Проте як усе сільське господарство, так і ви-гону нині опинилося на краю загибелі. І вино-ки війна. 3 грудня минулого року до республі-отрутохімікати й добрива. Якщо протягом квіт-ся їхнє постачання, то врожай винограду цьог-скоротиться, вважає директор Карабаського фі-сільгоспхімія» С. Атаян. Хімікатів, що є у зап-ше на п'ять відсотків сільгоспугідь.

Ара М

Бішкек

ВЧИТИСЯ Й ЩЕ РАЗ ВЧИТИСЯ, АЛ

Підписано угоду про співробітництво між М-зіти Киргизстану й Американської радою викл-

ЄДИНОГО СЛОВА ЗАРАДИ

Віддавлив животноетні справи вбк, російські депутати на VI З'їзді другий тижень вирішили почати з Конституції. Виходячи, мабуть, з того, що не бачити оновлений республіці щастя, доки вите не захватили душок комуністичної моралі.

Як і завжди в таких випадках, народні обранці довго кип'ятилися. Буци і поправки до старої, що віджила своє, Конституції хороши, але не приймають — і край. Шліфують, шліфують стилістику...

Дісталися до статті, де ще 1978 року було записано, що, «виходячи з комуністичних ідеалів, промодні Росії мали право «розвивати свій творчий хист...». І знов загасувався: як би її так краще відрегулювати, щоб застосувати в ній і не пахло.

Замінили. Проголосували. Знову прийняли. І пішло-пошло як по маслу. З такими темпами прийняття Конституції знов будемо «попередити планети всією». Тим даче, що на старому перевірному фундаменті — воно якось і надійніше.

А мені пригадуються слова російського депутата з Кабардино-Балкарії, які він сказав, здається, під час обговорення порядку денного:

— Для республіки не Конституція ніяк важлива, а економіка. Адже в нас усі, починаючи з бригадира й закінчуючи парламентом, порушують Основний Закон. Ну, поновимо його — і знов порушуватимемо. Візьмімося за справи.

...У Елієкому Кремлівському палаці йде верстка Конституції.

Володимир БАБЕНКО.
Москва.

Подробиці

А ДЕПУТАТОВІ — БАЙДУЖЕ

Нове обвинувачення висунуто колишньому заступникові начальника ризького ЗМОПу Сергію Парфонову. Згідно з 162-ю статтею Кримінального кодексу Латвії його звинувачують у перевищенні прав і службових повноважень.

Нагадаємо, що попереднє обвинувачення по тій самій статті було пред'явлено Парфонову ще у жовтні минулого року. Теперішнє обвинувачення повніше й ґрунтовніше на додаткових доказах, одержаних у ході слідства. Ознайомившись з ним, С. Парфонов і його адвокат підписали обвинувачення відмовилися.

Між тими такі ж марні зусилля прокуратури республіки допитати депутата Верховної Ради Латвії О. Констанда у зв'язку з розслідуванням справи про спробу серпневого перевороту. Незважаючи на кілька повісток, депутат не тільки не з'явився до прокуратури, але й не визнавав за потрібне поінформувати керівників групи слідчих Зейнієкса про причини своєї неяви. Заступник Генерального прокурора Латвії Республіки Язеп Андас пояснив, що у даному випадку неможливо застосувати проти депутата якунебудь санкцію без згоди Верховної Ради.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.
Рига.

Париж вивчає і робить висновки

Міжнародні контакти Української держави неухильно зростають. Значно, при цьому розширюється й корпус дипломатичних представників високого рангу в Києві. Сьогодні наш співрозмовник — Надзвичайний і Повноважний Посол Французької Республіки в Україні Юг ПЕРНЕ.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

З досьє

«ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Народився в 1950 році в місті Нанті (Франція). У 1974 році закінчив паризький інститут політичних наук. Після інституту проходив альтернативну військову службу в Посольстві Франції в Москві. Потім — робота в міністерстві промисловості і досліджень, генеральним секретаріаті кабінету міністрів, міністерстві закордонних справ. З 1984 по 1990 рік — радник Посольства Франції в Москві та Вашингтоні. У Києві працює з 1990 року спочатку як Генеральний консул, потім — тимчасовий повірений у справах. У березні 1992 року указом Президента Ф. Міттерана призначений Послом Франції в Україні.

Одружений, має двох дітей.

— Ви працюєте в Україні вже третій рік, є безпосереднім свідком і учасником розвитку прямих двосторонніх відносин між Україною і Францією. Якими ви бачаєте перспективи цього процесу?

— Останнім часом відбулося багато змін. І вони не припиняються. Україна стала великою незалежною державою, яка здійснює власну політику і є важливим впливовим партнером. Це й викликало, зокрема, відкриття Посольства Франції в Києві. Загалом можна сказати, що наші відносини перебувають у стадії піднесення.

— Не секрет, що донедавна про Україну мало хто знав у світі...

— Але сьогодні вона викликає великий інтерес. Французькі політики дуже високого рівня уважно вивчають інформацію, яка надходить звідси. З другого боку, розширилася «команда», яка працює тут, у Посольстві. Ми маємо військового, торгового аташе, аташе з питань культури і науки, тобто можемо відправляти до Парижа більше важливої інформації. Крім того, я відчуваю себе не тільки Послом

Франції в Україні, а й певною мірою Послом України в Парижі. Звичайно, там є ваш повірений у справах, який представляє свою країну на місці. Але наше керівництво повинно мати якомога більше інформації про вас, щоб судити і робити висновки.

— Зростає інформаційна активність Французів про Україну — річ прекрасна. Але в міждержавних відносинах на одному з перших місць, крім політичних, завжди стоять торгово-економічні зв'язки. Тож як просуваються справи в цій сфері?

— Донедавна наші економічні відносини з Україною, іншими новими неза-

лежними державами були обмежені через невирішеність питання боргів Радянського Союзу. Але після того, як Прем'єр-міністр В. Фокін підписав меморандум про визнання цих боргів, французько-українські торгово-економічні відносини поступово переходять у нормальне річище. У Франції почалося обговорення можливостей надання Україні кредитів. Французькі банки хотіли б відкрити тут свої представництва, тим більше, що встановлення торгових відносин з Україною полегшується і стимулюється.

Також намічається співробітництво у військовій та юридичній сферах. Українських міністрів, які займають

ся цими питаннями, запрошено відвідати Францію.

— А в галузі культури? — У червні в Україні відбудеться декада Франції. Під час якої проходять виставки, конференції тощо. Сподіваємося, що це стане значимим поштовхом для подальшого розвитку культурних відносин.

Отже, поступово з'являється ціла мережа, «тканнина» наших прямих зв'язків.

— У вас, як у Посла, звичайно, багато роботи. Але все-таки є, напевне, й вільний час. Чому ви його присвячуєте, яке дає хобі?

— Хобі... Я колекціоную картини з країн Східної Європи. Шукаю цікаві полотна і тут. Трохи займаюся спортом. У вихідні люблю виїжджати з сім'єю в ліс. Мені також подобається ходити в ресторани, кафе та й просто прогулюватися без краватки і машини. Якщо спілкується з людьми, то представляюся звичайним французом. А ще по вихідних люблю ходити на базар, робити покупки. Звичайно, це деякого диває, а мені подобається.

— Продукти не здаються вам дорогими?

— Усе потрібне я намагаюся купувати в одному місці, навіть якщо це буде дорожче, але швидше. В нашій концепції час — це гроші.

— Вас визнають на вулицях?

— Так. Часто за мене «говорять» номери моєї машини. Це іноді заважає.

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів
Олександр ЄВСКІВ.

Власкості повідомляють

Бреван

ГАРМАТ НЕ ТРЕБА, ПОТРІБНІ ДОБРИВА

Основною сільськогосподарською культурою, яка вирощується у Карабасі, завжди був виноград. Карабаське вино славилось у всі часи. Виноградарство й нині вважається найважливішим джерелом доходів для бюджету Нагірно-Карабаської Республіки. Проте як усе сільське господарство, так і виноградарство регіону нині опинилися на краю загині. І виною цього не тільки війна. З грудня минулого року до республіки не надходять зрухохімікати й добрива. Якщо протягом квітня не поновиться їхнє постачання, то врожай винограду цього року значно скоротиться, вважає директор Карабаського філіалу ВО «Арсилсільгоспхімія» С. Атаян. Хімікати, що є у запасі, вистачить лише на п'ять відсотків сільгоспугідь.

Ара МЕЛІКСЕТАН.

Бішкек

ВЧИТИСЯ Й ЩЕ РАЗ ВЧИТИСЯ, АЛЕ... В США

Підписано угоду про співробітництво між Міністерством освіти Киргизстану й Американською радою викладачів російської

мови й літератури. Відповідно до цього документа, у травні нинішнього року Киргизстан відіає делегата різних освітніх закладів США з метою налагодження прямих контактів. Переговори, які проходили після підписання, дають надію на часткове розв'язання проблеми оплати навчання киргизстанців у США.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Алма-Ата

ВИ ПРАЦЮЙТЕ, А МИ ДОПОМОЖЕМО

Днями Президент Республіки Казахстан Назарбаєв і супроводжуючий його голова міської адміністрації Нуркділов відвідали алма-атинський завод «Електробуттрилад», об'єднання «Алма-Ата хліб» універсам «Карасу». У ході зустрічі з жителями столиці Президент підкреслив, що нині кожна людина стає творцем власного добробуту. Завданням для держави, вважає Назарбаєв, — створити всі умови людини для реалізації їхніх можливостей.

Тетяна КОСТІНА.

Фотофакт

ГОЛОВНЕ ДЛЯ НАС — УСМІШКИ

Ці мийніці поїздіз з Мінського вокзалу не феміністки, і навіряд чим їм відомий цей термін. Однакво як й історія руху радянських жінок на початку тридцятих, започаткованого героїчною трактористкою. Але від того часу діл жінки на злітку успадкували незміні гугагіські фуфайки та ще зачичу замінювати а роботи чоловіки. Пилують з поїздіз, що з'їждують столиці коліс союзних республік, змивають їх руки. Можливо, блимчат вагоні і не надто ксирвао, проте де знайти замінку цим «феміністкам мимоволі! Робота у них мідра, а заробітна плата «сукка». Зате усмішки їхні, як у стюардес на міжнародних лініях.

Знімок Сергія ГРИЦА.

ПРЕЗИДЕНТ фірми «Business law». Народився в 1950 році у Харківській області. Одружений, має сина.

Закінчив Кременчуцьке льотне училище цивільної авіації (пілот), факультет міжнародних відносин та закордонного права Київського університету імені Т. Шевченка (юрист-міжнародник), кандидат юридичних наук, доцент Київського університету. Галузь наукових інтересів — міжнародне і національне повітряне право. Автор близько сорока наукових праць. Вільно володіє німецькою мовою.

Працював пілотом Харківського об'єднаного авіагону, заповнювався питаннями правового регулювання повітряних сполучень. З 1980 року — викладач юридичного факультету Київського держуніверситету.

Хто є хто в українському бізнесі

РИЖИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ

Першим в Україні почав займатися питаннями правового регулювання бізнесу з іноземними угодами та закордонними повітряними лайнерами. Його наукові рекомендації широко використовуються в навчанні студентів юридичних факультетів вузів, застосовувалися співробітниками МЗС України і МЗС колишнього СРСР у роботі спільно з Міжнародною організацією цивільної авіації (ІКАО) національних та міжнародних програм забезпечення безпеки польотів.

Наукові дослідження В. Рижого тісно пов'язані з юридичною практикою. Тут він і натрапив на правовий вакуум у галузі ділового права. На одержувані комерційні структури потребували правового захисту. Але здійснити його було вкрай складно. Відсутність правового регулювання підприємницької діяльності поєднувалася зі зважаним адміністративно-командною системою влади та управління.

Рижому, як і багатьом його колегам, у своїй роботі доводилося частіше звертатися до зарубіжного досвіду правового регулювання ринкових відносин та бізнесу в цілому, ніж до національного, саме через повну його відсутність. Розробку різних контрактів з купівлі-продажу, лізингу, оренди, консигнації, а також агентських угод, договорів-доручень, засновницьких документів новостворюваних фірм, підприємств, кооперативів, громадських організацій, асоціацій, консорціумів, концернів, під-

приємств з іноземним капіталом доводилося здійснювати практично «з нуля». До цього в Україні не було ні якихось аналогів подібних правових документів, ні підприємницького права.

Так Володимир Іванович зібрав величезний масив комерційних документів та матеріалів юридичної практики в галузі підприємництва. Це й стало основою створення фірми «Business law», заснованої у 1991 році. Її добре знають у підприємницьких колах України, держав СНД, інших зарубіжних країнах як «Юридичне бюро Рижого».

Фірма «Business law» готова швидко та якісно виконати будь-яке замовлення українських та зарубіжних бізнесменів, подати юридичну допомогу, захистити права підприємця, представити його інтереси в арбітражі, суді, органах влади та управління. І все це завдяки як високому інтелектуальному потенціалу колег В. Рижого, так і сучасному рівню технічного оснащення.

Добре відома справа про захист прав трудового колективу «Будинку меблів». Стара система, порушуючи закони України та Укази Президента про комерціалізацію торгівлі, намагалася задушити паростки ринкових відносин у цій сфері. Використовуючи рішення Вищого арбітражного суду України, колишнє Міністерство торгівлі чинило сильний тиск на Печерський райвиконком, вимагаючи ліквідації орендного підприємства. А скринька, як кажуть, не була й замкнена. Споруду «Будинку меблів»

хочуть, всупереч думці трудового колективу передати українсько-баварському спільному підприємству. Фірма Рижого запобігла ліквідації орендного підприємства. Справа буде повторно слухатися в арбітражі. І подібних прикладів чимало.

На думку Рижого, вади нинішнього стану економіки України — у відсутності стабільного правового поля. Немає єдиного системного підходу до розробки законодавства України щодо підприємництва. Закони, що приймаються, нерідко суперечать чинним, якість їх підготовки викликає велике занепокоєння юристів, підприємців, спеціалістів різних галузей.

— Вважаю, — каже Володимир Іванович, — що головна наша біда — це те, що немає Закону про закони України. Необхідно законодавчо закріпити саму модель, структуру, основні юридичні атрибути, критерії будівного закону. Відсутність стабільного та якісного зводу законів значною мірою гальмує розвиток ринку та ринкових відносин в Україні. Це позначається, так і інвестуванням як українського, так і західного капіталу в економіку республіки. Негативно позначається на правовому регулюванні і відсутність Конституційного суду України.

Фірма «Business law» широко співробітнічає зі своїми колегами з колишніх республік СРСР, а також із зарубіжних країн. Її спеціалізацією стало юридичне обслуговування іноземного бізнесу, який намагається освоювати український ринок. Юридичне бюро Рижого також надає послуги в галузі підприємницької діяльності. Бізнесмени-початківці одержать необхідні консультації, без яких важко робити перші кроки. На замовлення тут розробляють необхідні пакети установчих та інших документів.

Юридичне бюро Рижого зареєстроване як учасник зовнішньоекономічних зв'язків, має ліцензію Міністерства юстиції України на здійснення юридичної практики.

Один із секретів успіхів «Business law» — молодість і динамізм її співробітників. Переважна більшість із них — кращі студенти старших курсів юридичного факультету.

Девіз фірми та її президента: «Pasta un servanda». («Договори повинні дотримуватися»).

— Кожен громадянин, — підкреслює В. Рижий, — повинен мати свого лікаря і свого юриста. Перше зрозуміліше. А друге тільки усвідомлюємо. Хворе суспільство може лікуватися тільки за допомогою Закону.

Якщо вас зацікавила доля і справи нашого героя, зв'яжіться з ним.

Контактний телефон: (044) 295-63-31.

Селянський щоденник

«ПОДУШНІ» НАДІЛИ,

або Про те, чому фермери пишуть прокурорів

Херсонський фермерам виділено фонди на 116 тракторів, 29 вантажних автомашин. Цей факт кілька разів гдавали на недавніх зборах представників нового укладу господарювання — як свідчення певного прогресу в земельному питанні. Але радощів він не викликав. Біля трибуни встановили копіювальну машину, яка допомагала численним скринькам землеробам готувати претензії і направляти їх до прокурорів.

Збори 400 фермерів, нинішніх і майбутніх, нагадували мітинг. Найбільше критичних стріл спалося на адресу заступника голови обласного Комітету В'ячеслава Бичкова, котрий патронує сільське господарство. Один з присутніх назвав його послию роздаючим, ліцеєм. Бо на словах цей керівник, начебто, розвиток фермерства. Встиг надавати обіцянок і в своєму службовому кабінеті, і по телефону, але ділом їх не підкріпив. І ось результат: багато тих, хто мріє стати господарем на землі, зустрічає весну, як кажуть, з порожніми руками.

Прикро, що деякі місцеві органи влади тлумачать закони України на свій лад. Он у Великоолександрійському районі, де впродовж багатьох років незмінним керівником є Василь Семилетов (пересів у нинішніє крісло з посади першого секретаря райкому компартії), додумався до того, щоб розділити землю на всіх жителів. Вийшло щось по три з гаком гектари на кожного. Щоб справжні фермери не одержали угіда, примушувати навіть дітей писати письмові підтвердження свого бажання мати наділи. У раді приміських господарств, таких, як «Овочевик», «Комішанський», загалом не мають наміру виділяти для фермерів якісь площі. Обласне керівництво теж дотримується аналогічних позицій. Мовляв, нехай Верховна Рада перегляне закон і зробить так, щоб угіда радгоспів біля Херсона не чіпала. Місцеві комісії по земельній реформі «підіграють» консервативним силам, йдуть на повідку в директорів радгоспів. Отже, ті 8,2 відсотка площі, виділені для фермерських господарств (а це 155 тисяч гектарів), поки що існують здебільшого в уяві.

Згадали фермери й Кабінет Міністрів України, томіше його постановою щодо надання допомоги новим господарям через створення на місцях ремонтних пунктів і прокат тракторів, комбайнів тощо. Писалося про це те торік. Але хто спитав про виконання постанови уряд?

На запитання фермери чекали відповіді від голови обласного Михайла Кушнеренка. Він заявив, що не стоїть остерон назрілих проблем, обіцяв підтримку. Схоже, зачурався Михайло Михайлович присутній розповіддю про поїздку до США, в штат Айова, де знайомився з практикою роботи тамтешніх фермерів. Спостереження привіз досить цікаві, почували. Так що тримайся, королю зі штату Айова! Ми теж не лико шті. Правда, цікаво, як відрізняється на злободенні звернення селян, що так і не дістали землі, новий прокурор області, якому селяни готують скарги на копіювальну автомашину?

Іван КАЛІНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Херсонська область.

Ведучий рубрики Юрій КОРНЕВ.

КРИЗА

Запоріжжя. Виробничі об'єднання «АвтоЗАЗ», як і багато інших в Україні, переживає не найкращі часи. Через відсутність усіх необхідних запчастин конвеєр працює з сильними перебоями. Сотні поставлених комплектуючих деталей або свої виробництва погано, або взагалі махнули на них рукою. Причина усе те ж, — об'єктивна. Ідея єдиного економічного простору при політичній незалежності держав, на жаль, так і залишається на папері. Відносини з суміжниками тепер спіраються не на юридичні договори, а дедалі більше на особисті контакти чи бар-

тер. Фундамент, як бачимо, величезний. Але «АвтоЗАЗ» тутсьє єдине одне з одного неумовленовані «Таврії» і «Запорожці» заводів, а й за територією підприємства. Маленький штришок до снагоного вище. Томський і Саратовський заводи не наділяють акумулятори. І для того, щоб машина зішліла з конвеєра, робітники доводяться знімати акумулятори з «Таврії» на заводських стоїти.

Тож нескоро дійдуть до споживачів новенькі «Таврії» і «Запорожці», навіть і оті, з ручним керуванням, що призначені для інвалідів.

На ФОТО: більше 7 тисяч автомобілів стоїть неумовленовані за територією заводу.

Фото Бориса ДВІРНОГО.

Посівна-92

І ЗАЦВІТЕ ЛЬОН...

У колгоспі «Правда» Ківерпільського району зможуть вирощувати льон. Торік в господарстві одержали з гектара майже по 8 центнерів льоноволокна, від продажу якого в касу надійшло 600 тисяч карбованців чистого прибутку.

— У цьому році під льондогнущі ми розширили посівну площу, — розповів голову правління колгоспу Анатолій Гришук. — Заплановано 120 гектарів думаємо вкратці за чотири дні. Можна було б і ще більше посіяти, та буде проблема із збиранням — бракує людей. А тут ще й гербіцидів немає. Шкідики нападуть — не дамо ради. Маючи льон, хотіли б і льоноткацтвом зайнятися...

По-суттєвому — землі колгоспу «Радянська Україна». В цьому господарстві сім років під льон вирощує довгунець ланковий механізований ланки Микола Гонтар. По десять центнерів збирає з гектара. Він ще з осені сам готує ґрунт, вносить добрива, готує зерно до нового врожаю і нині, після теплих дощів, вивів льоноволокна в поле. Завдалець подбав, щоб були запасні частини, паливе. Що ця культура дуже вигідна

для господарства, говорять хоча б такі цифри: у 1991 році гектар льону-довгунця дав господарству 6 214 карбованців доходу, а гектар цукрових буряків — 930 карбованців.

Високий агроном районного управління сільського господарства Григорій Мацюк розповів, що в районі в цьому році посеїно 1721 гектар льону-довгунця. На 8 квітня чотири колгоспи вже закінчили сібву льону, п'ять — посадили картоплю.

— До 26-27 квітня впрямують з усіма весняно-польовими роботами, — похвалявся Григорій Олексійович. — Тільки не дає спокою проблема з нестачею гербіцидів. Самі ми її не розв'яжемо, потрібна негайна допомога нашого уряду. І буде тоді Україна з льобом, матиме картоплю, багате льоноволокно. А це, як відомо, валюта.

Волинського року відвела під посів довгунця майже 22 тисячі гектарів. Вже посеїно близько трьох тисяч гектарів. Тож нехай цвіте льон.

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент
«Голосу України».

Волинська область.

ХТО ЗУПИНИТЬ ВТІКАЧІВ?

— Василь Григоровичу, пропонуємо почати розмову з тої «ни», яка відома у всіх на устах. Як зараз, 13 лютого цього року тринадцять офіцерів апапалоу, дислокованого в Хмельницькій області, викрали шість бойових літаків. Що можете сказати про переліт шістьох і політати наслідки цих дій?

— Це була заздалегідь спланована й добре продумана спроба розірвати «армійську карту», до якої причетні не тільки оці 13 офіцерів. Викрадачі мали надійну підтримку й гарантії зверху. Для перельоту був підготовлений «коридор», адже щоб потрапити у московське небо, необхідно за десять днів подати заявку й отримати дозвіл. Центрального командного пункту по перельоту. Прокуратура порушила кримінальну справу, але слідчим не дозволяють зустрітись з льотчиками й відповідальними особами, що були причетні до безпрецедентного перельоту. Виконуючи обов'язки головнокомандуючого Військово-повітряними силами Росії генерал-полковник Малоков заявив, що ці льотчики, ці літаки, кожен з яких коштує близько 40 мільйонів карбованців, повністю не підлягають, оскільки, на його думку, 24-а Повітряна армія не належить Україні, отже переліт є правомірним.

З березня на адресу Міністерства оборони України і командуючого 24-ї Повітряної армії від маршала Шапошнікова надійшла телеграма такого змісту:

«У результаті проведеного розслідування встановлено, що переліт шістьох літаків СУ-24 і вивезення бойового прапора були здійснені як протест проти дій керівництва Міністерства оборони України щодо особового складу деяких частин Збройних Сил, дислокованих на її території, особовий склад яких не склав присяги на вірність Україні. У зв'язку з цим еквіпі літаків, що перелетіли на територію Росії, на місце колишньої служби повернені не будуть, бо вони не є громадянами України і притягнені їх до відповідальності мало б характер перелітання за політичні переконання».

ЖИВ СОВІ, поживай цех. Не простий, якщо чесно, а золотий. Для начальства. Майже з п'ятимільйонним виробничим салдо. А був він таким могутнім, що водночас розташовувався на території двох областей: Донецької та Дніпропетровської.

Як і годиться в таких оригінальних структурних підрозділах, книжки від керівництва ним знаходилися в Донецьку. Правда, те що, наприклад, заховати «ліній мислених правот ноги» генерального директора Донецького науково-промислового об'єднання «Еспіратор» Олександра Чумака, знаходилося «підтримку» не в трудового колективу, а тільки в особі начальника цеху Бориса Байка.

Цех у Донецьку був під № 6, а в Дніпропетровську — експериментальним. І виготовляв унікальні газо-вимірнівальну апаратуру, для гірничо-рятувальної галузі. Трудуари обурювали експериментальні виробничі повинно мати свій чітко сформульований статус. Обурювалися і Амур-Ніжньодніпровський райвиконком: шкідливі нечистоти цеху зливаються в Дніпро, а до бюджету району — ні один мідяк не заливався. «Непокоїла трудовий колектив й інша «доброта»: десятки нових токарних, фрезерувальних, деревообробних, шліфувальних верстатів, кілька сучасних пресів, машин для лиття пластмас та інше, устаткування роками «фурчалло» навісиди, а то й мочало.

— Не набридають керівництву, йому видніш, — віддачувався незмін

На це та інші запитання відповідає військовий прокурор Прикарпатського військового округу генерал-майор юстиції Василь МЕЛЬНИЧУК.

Вище командування виявило зворушливу турботу про сім'ї втікачів. До Старокосянтинова прибуло шість «КамаЗів», які вивезли до машини майно втікачів. Жодного разу за всі роки служби не стикався з такою увагою до підлеглих. Сам 23 рази переїжджав із місця на місце, і ніхто не подіяв мої клопоти...

— У нашій армії, схоже, триває відомо-майнова холодна війна...

— Колишній центр не здає позицій, вдається до дешевих політичних спекуляцій, які можуть обійтися дуже дорого, якщо вони стосуються армії, зброї, військової техніки. Викрадення літаків із Старокосянтинського аеродрому — це лише один з багатьох фактів закамфлюваного політичним мотивами чи потребами СНД пограбування власності нашої держави. 6 лютого цього року, за тиждень до згаданого викрадення літаків із Старокосянтинова, шість літаків, які виконували навчальні польоти, приземлилися не в Стрию, де начебто були погані метеослови, а в місто Бобруйськ. Цей переліт також був заздалегідь спланований, чому це свідчить наказ командира дивізії генерала Томова про передислокацію шести літаків на аеродром міста Бобруйськ, начебто для навчальних цілей. Літаки досі не повернуто. Нас дуже тривожать численні порушення Указу Президента України від 31 грудня 1991 року «Про порушення реалізації військами Збройних Сил на території України матеріальних засобів, техніки, озброєння, нерухомості», до яких даються командири військових частин, що підпорядковані колишнім центральним управлінням Міністерства оборони СРСР.

На підставі шифротелеграми від 10 січня 1992 року Командуючого об'єднанням (м. Смоленськ) генерал-лейтенанта Константина Томова, командирів частин (м. Стрий Львівської області) полковнику Фоміну було наказано створити умови для розкомплектування 24 одиниць застарілих літаків Ту-16. Із підприємств оборонної промисловості, розташованих у містах Бобруйську й Енгельсі Саратовської області, прибули спеціальні бригади й зробили свою справу. Передбачалося, що коштовні й кольорові метали, агрегати, силові установки розкомплектованих літаків на загальну суму близько 80 мільйонів карбованців будуть вивезені з території України, та військова прокуратура ПриКВО попередила ці проігнорувала. За цим фактом порушено кримінальну справу.

До речі, на криміногенну обстановку й морально-психологічний клімат у військових частинах впливає й «підвищений» стан. Командири не знають, що буде завтра, чи залишаться їхні військові підрозділи у складі Збройних Сил України. У тому ж Стрию лише 20 офіцерів і 28 прапорщиків присягнули на вірність народowi України, до того ж за межами військової частини — у військоматі. Бо командир в/ч 36662 полковник Фомін заявив офіцерам, які звернулися до нього, що не дозволяє здійснити ритуал на території частини, яка підпорядкована Російській Федерації (!) Потому полковник Фомін зауважив перед усім строем, що-майор Корж, який організував присягу, вносить розбрат в особовий склад полку і заважає працювати. А генерал-майор Томов сказав, що майор Корж розголює військовою таємницю, і «рекомендував» не впускати його на об'єкт, де той служив, і заважав на аеродромі. У цій військовій частині навіть розпочали оформляти особові справи 48 офіцерів і прапорщиків як таких, що не відповідають посадам.

— Нинішня армія являє собою унікальний слав агресивності — з одного боку, і незахищеності — з іншого. Як же запобігти злочинам і неправомирним діям командирів за умов, коли субординація цілком вище, ніж Запад? Чи дійсно так? Наказ є наказ. В армії його не обговорюють, а виконують...

— Коли ж дівична мижича ліберальці окропила ціну на дніпропетровський газоаналізатор і та зроста майже до 49 тисяч за штуку, донецькі шахтарі дружно сказали: нам таке шкуродержство не потрібне. І реальний директор натис на книжку: ліквідувати цех.

Вчорашня союзна армія розвалилася, націоналістичні Збройні Сили тільки-но народжуються, ну, а люди залишаються ті ж самі. За кілька років неможливо підготувати військові кадри з новим мисленням. Отже, злочинність, в армії зростає. Це передусім викрадення зброї і боєприпасів, зловживання владою, позастатутні, як ми кажемо, взаємини.

— Злочинність зростає і в цивільному середовищі.

Військові мають доступ до зброї, знаходяться у децю замкнутому середовищі, яким є військова частина, а тому мають більше можливостей ущемлювати права людини, аніж будь-який із цивільних керівників. Наприклад, у деяких військових частинах незаконно функціонують гауптвахти. Командир дивізії генерал-майор авіації В. Авдощін розпорядився створити у підвалі казарми так звану «кімнату тимчасово затриманих», без освітлення, опалення, наї та туалетів. Деяких арештованих позбавляли гарячої їжі і навіть не виводили до туалету. Військовослужбовці зробили напис на стіні: «Ви гірші від псів, шакалів». Прокуратура ставила питання про притягнення генерал-майора авіації Авдощіна до відповідальності, але тодішнє Міністерство оборони СРСР проігнорувало наші вимоги. Чимало посадових осіб армії позачіли й відкрито говорять про те, що їм військова прокуратура не потрібна, бо вона заважає працювати.

Попри всі бар'єри, попри телефонення й епістолярне право, яке в армійській практиці досі процвітає, ми справді дуже «заважаємо» службовим зловживанням багатьох командирів і начальників. Лише протягом року до дисциплінарної і матеріальної відповідальності притягнуто понад тисячу посадових осіб, розкрито 30 злочинів, пов'язаних із викраденням зброї. Поставлено на облік коштовних металів на суму понад 15 мільйонів карбованців, реабілітовано 562 чоловіки. Зважає, що карного розшуку й інших оперативних служб

військові прокуратури не мають, а питаннями реабілітації займається тільки один офіцер. Інші звільнялися, бо не бачили перспективи.

Мені дуже дорого обійшлося свого часу притягнення до кримінальної відповідальності та арешт за крадіжкою одного начальника політвідділу. Його захищав начальник колишнього Головного політичного управління генерал Лізічев. Він довго наполягав, аби я припинив справу. Ерешті крадіж потратив під амністію, бо був нагороджений орденом. Його навіть з партії не виключили. А численні покровителі відібралися на мене: моє ім'я не раз висувалося із списків тих, кого представляли на черговому з'їзді, 23 переїзди з місця на місце — це також прихована форма покарання за неспоступливість...

— Василь Григоровичу, ви стільки років служили за межами України, однак вільно розмовляєте українською мовою...

— Я народився на Рівненщині. У сім'ї завжди розмовляли українською мовою, а мої діти не мали можливості вивчити її у школах Забайкалля, Хабаровського краю, хоча там проживає багато українців. Усе життя мріяв повернутися в Україну і заради цього відмовлявся від багатьох престижних місць.

— Про нинішню армію ми знаємо багато печального: смерті, каліцтва, травми... Чи виховує вона справжніх мужиків?

— Виховує. Якщо самі мужики цього хочуть. Якщо цього хочуть їхні батьки. Нині чимало юнаків втікають із армії не тільки через са-вілля. Вони хочуть бути ближче до рідної домівки — навіть тоді, коли служать у суцільній області. Втікають від реальних труднощів: армія — не курорт. Не вміють давати задачі, хоча Закон дає їм на це право.

— А ви вмієте «давати задачі»?

— Умію. Інакше я не був би військовим прокурором.

Розмову вела Оксана ТЕЛЕНЧІК, власний кореспондент «Голосу України», Львів.

КНОПКАРІ

ний начеку від настирних робіт, як від спасівських мух.

І тихе життя, вмірне теплом сонечком та ласкавими дніпровськими хвилями, дрімало на виробничій площі понад три тисячі квадратних метрів. Це означало, що рік у рік майже сотня висококваліфікованих цеховиків сиділа на шахтарських ший. Бо й грошики в мільйонах карбованців ці цеховики від їхньої праці. Рік у рік, ці цеховики газоналізатори типу «Пошук-2», якими вимірюється концентрація газу в шахтах, «кусалися» ціною. А те, що випуск їх ставити на виробничий конвеєр не було потреби, відомо навіть і телеграфному столу.

Але легіли дешеві, телефонні розносники, словом, ставилось завдання. І їх «героїчно», як жартують тут «електротропом» виготовляли, перевозили до надійних комерційних Донецького заводу гірничо-рятувальної апаратури, де ці прилади під аллодисментами святкових наказів про премії, успішно й іржавили.

І всім було о'кей! Коли ж дівична мижича ліберальці окропила ціну на дніпропетровський газоаналізатор і та зроста майже до 49 тисяч за штуку, донецькі шахтарі дружно сказали: нам таке шкуродержство не потрібне. І реальний директор натис на книжку: ліквідувати цех.

Якщо ви думаєте, що всемогутній Олександр Чумак радіє з робітниками цеху, то візьміть гриз на душу. А навздоки йому знати, що напередодні цих структурних «гешефтів» високого начальства рада трудового колективу одностайно зажадала увільнити цехового керівництва, передати підприємство в оренду трудовому колективу. Орендарі «пропонують» зберегти виробничі потужності й спеціалізуватися на випуску газоаналізаторної апаратури високої якості. Водно-

час хочуть виготовляти й інші кінці, потрібні вугільній галузі техніку. Вже нині мало підприємство «Гіриз» слізно просить продукувати дефіцитні переносні та стаціонарні анеометри для шахт. Є в портфелі й ще низка замовлень.

Тільки як такий варіант явно не «прокручувався» О. Чуманом і його радниками:

— Ліквідувати негайно, телефонні зідключити в цеху, жодного документа нікому не показувати, на профком — нуль уваги, негодних скоротити... І пішла гнівна хвиля гендиректорської книжечки на до дніпропетровських берегів. Приватизують за «законами» рабовласницької доби: з рабами зроблю, що захочу.

На захист справедливих вимог трудового колективу стала й постійна комісія з законності та охорони правопорядку Дніпропетровської обласної ради депутатів.

— Ми не допустимо, щоб непродуманими наказами з сусідньої області наші трудовики ставали безробітними, — сказав її голова Дмитро Остах, зустрівшись у цеху.

А тим часом до Дніпропетровська внадлялися сановиті візитери з Донецька. Кажуть, що їде відвертий торг за спиною робітників. Щоб завершити «справу» з великою дозою благодарств. Тобто чесно вирасти те, що належить трудовому колективу. Бо ж цех і справді може стати золотим, тільки вже не для начальства.

Михайло СКОРИК, Дніпропетровськ.

В усіх розвинутих демократичних країнах існує сфера державної діяльності, якій приділяється найбільше уваги. Це захист людини від різних факторів, що становлять загрозу її життю і здоров'ю. В Україні, як і в колишньому Союзі, ми все ще не можемо позбутися тоталітарного мислення, відводять захисту населення другорядну роль, тоді як стан навколишнього середовища наблизився до критичної ризику, за якою — необоротні процеси деградації суспільства.

ЩОБ НЕ ПОВТОРИВСЯ ЧОРНОБИЛЬ

Точка зору

НІ ВЕРХОВНА РАДА, ні Кабінет Міністрів України досі концептуально не визначили відповідних напрямів своєї діяльності. Зволікання зі створення системи безпеки держави, не зрівняної із втратами в локальних війнах. Народ України переступив трагічну межу — захворюваність дітей зрівнялася із захворюваністю дорослих, почався процес вимиріння нації. Недалеко той час, коли у нас практично не залишиться здорових людей. Чи здатне таке суспільство подолати труднощі становлення ринкових відносин і створити економічно розвинуту державу?

Проблеми захисту населення варті серйозного і глибокого обговорення. Заходи, яких вживають парламент і уряд у цій галузі, мають безсистемний та епізодичний характер. Не визначено єдиної концепції національної безпеки. Запропонований для обговорення у Верховній Раді проект Закону про цивільну оборону України не залишає жодних надій на створення принципово нової, ефектної системи захисту населення.

Концепцію проекту Закону про цивільну безпеку, схваленого свого часу штабом цивільної оборони Києва та України, не використали розробники Закону про ЦО. В Законі допущено методологічні промахи, які безпосередньо пов'язані з реалізацією головного права людини — на життя і безпеку умови існування. Розроблений проект Закону про ЦО потребує докорінної і негайної переробки.

Цивільну оборону, так са-

мо, як і будь-які інші структури громадської безпеки, необхідно розглядати, виходячи з Декларації про права і свободи громадян України, єдиної державної концепції національної безпеки, висновків експертів усіх напрямів потенційних небезпек, що завдають шкоди суспільству.

Такий підхід проігнорували розробники проекту Закону. Не було проведено навіть республіканської конференції з цивільної безпеки. Порядок розробки законів, прийнятих в усіх розвинутих демократіях світу, ігнорують Кабінетом Міністрів України. Звідси тривалий і болісний процес законотворення та численні законодавчі оргізи.

Назва Закону має відповідати його суті. Якщо з усієї суми небезпек загроза нападу противника займає найменшу частину, а потреби суспільства більшою мірою орієнтовані на техногенні, екологічні й природні небезпечки, то назву необхідно змінити. На Закон про цивільну безпеку і визначити в ньому відповідальність держави за забезпечення безпеки громадян. Тим паче, що цивільна оборона своїм невизначеним і безправним становищем у суспільстві вже давно себе дискредитувала. Необхідна переорієнтація із зовнішньої на внутрішнього «ворога». Радіаційна й хімічна «війна» доморочених «агресорів» з населенням України набула загрозливих масштабів.

Проект Закону ігнорує основний принцип міжнародної організації ЦО: єдність і взаємозв'язок трьох понять: запобігання, захист, порятунк. Згадується лише один — принцип захисту, тобто пасив-

ного очікування події, але не активної протидії руйнівним процесам, відновлення здоров'я людей та середовища їхнього життя. Ігнорування цієї загальноприйнятої умови — основна причина Чорнобильської трагедії. Цивільна оборона України виявилася нездатною запобігти катастрофі і виконати функцію порятунку великої маси людей.

За своєю складністю, масштабістю і невідкладністю проблема захисту населення України значно перевищує подібні в країнах Заходу, і використовувати їхній досвід не треба забувати, що різні організації ЦО України, її результативність мають бути, без сумніву, вищими. Діяльність ЦО розвинутих країн доповнюється широкою мережею громадських і державних органів захисту (яких у нас немає), а значна кількість населення добровільно й безплатно бере участь у

державних програмах безпеки. Наша суспільна свідомість до цього ще не готова. Закон про ЦО зобов'язаний врахувати ці особливості.

У проекті Закону цивільна оборона представлена замкненою структурою. Не визначено її взаємозв'язок з громадськими організаціями добровільними формуваннями громадян і діючими органами громадського захисту (Мінчорнобиль, Мінекології, Держкомітетом з питань гідрометеорології, екологічною прокуратурою та ін.).

Проект Закону не усуває недоліків попередньої системи цивільної оборони: низький професійний рівень підготовки спеціалістів і населення, бідність і відсталість навчально-матеріальної бази, нестача спеціального оснащення та засобів захисту, байдужість до проблем ЦО керівників усіх рівнів, масова екологічна безграмотність, невміння й небажання виконувати відсутність інспекції цивільної безпеки, отже, й можливості запобігання аваріям та катастрофам працівниками ЦО.

Проект Закону про ЦО не адаптує цивільну оборону до умов ринкових відносин, не стимулює вільних вибоївників для участі в програмах громадської безпеки.

Для зміцнення суверенітету України та забезпечення її безпеки необхідно виконати дві основні умови:

1. Створити Інститут національної безпеки, здатний забезпечити захист держави в цілому і окремих напрямів її діяльності зокрема (економічна безпека, захист від збройного нападу інших держав, запобігання загрозі захвату

влади неконституційним шляхом, захист державних таємниць).

2. Забезпечити умови для виробничої діяльності громадян України, а також їхні права і свободи. Забезпечення головного права — на життя і безпеку умови існування — покладатиметься на єдину державну систему цивільної безпеки.

Відповідальність за виконання функцій національної і цивільної безпеки покласти на єдину державу. Ефективність цивільної безпеки досягається шляхом введення державних інспекцій цивільної оборони, пожежної безпеки, технологічних процесів виробництва. Оцінка заходів і програм цивільної безпеки визначається їх економічним ефектом.

Виходячи з відрізняючої екологічної обстановки, на цивільну безпеку покладатиметься головне завдання — захист населення від небезпечного впливу навколишнього середовища.

Основа цивільної безпеки — організаційна структура ЦО — дає змогу оперативно, предметно, широко масштабно та ефективно впроваджувати в життя програми громадської безпеки із залученням до своєї діяльності всіх продуктивних сил суспільства. На всіх рівнях системи безпеки плануються, організуються і проводиться заходів не тільки по боротьбі з наслідками, скільки по усуненню причин виникнення несприятливих подій.

Діяльність цивільної безпеки планується, фінансується і проводиться не на основі директивних вказівок зверху, а з урахуванням конкретних потреб населення та даних всебічної експертизи умов проживання. Цивільна безпека затверджує принцип пріоритету інтересів особистості, активної взаємодії з громадськими організаціями, добровільними об'єднаннями громадян.

До професійної підготовки працівників цивільної безпеки ставляться нові, високі вимоги. Необхідна їхня спеціалізація за галузевим принципом, введення їх до Переліку професій та спеціальностей. Працівникам ЦБ надаються особливі повноваження щодо отримання вимог Закону, і вони несуть перед ним відповідальність за результати своєї діяльності.

Основні напрями діяльності цивільної безпеки — це активна участь в її заходах населення, організація масового всеобщу з використанням усіх засобів інформації та залученням до навчання спеціалістів, створення свого державного органу.

Успішним сьогодні шанс реформувати систему цивільної оборони — затрата матимемо нові Чорнобилі. Бо правильно організована ЦО насправді запобігав біді. Встигнути б.

Володимир ДЯЧЕНКО, підполковник запасу, начальник штабу цивільної оборони РВУ «Київ-ліфт-3».

ГОЛОС України

Газета
Верховної Ради
України

Головний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник
головного редактора

Олександр БІЛИК
заступник головного
редактора

Олександр СЕМЕЛНОВ
член-кореспондент
АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідувачий
відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного
редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу
кореспондентської
мережі

Віталій СУДДА
відповідальний
секретар

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Засновник —
Верховна Рада України.

Адреса редакції:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок —
441-89-61
441-89-66

телефакс —
224-73-54

Відділ реклами —
441-89-44

Редакція розглядає
рукописи, подані в першому
примірному машинописі.

Редакція не замикає
подписів позицію авторів
публікації.

Залишаємо за собою право
авторитативну мову
і скорочувати
матеріали.

Рукописи не повертаємо.

За точністю викладення
фактів відповідальність
несе автор.

Листування з читачами
— тільки на сторінках
газети.

Пересиланням скарг у
різні інстанції
редакція не займається.

Звертайтесь, будь ласка,
безпосередньо до
відповідних органів влади.

Газета виходить
5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською
мовами.

Індекс 40935
Забільний тираж
389.079.

Комітет друку
видавництва
«Преса України»
252047 Київ,
проспект Перемоги, 50.

Зач. 0311070.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Футбол. Перша ліга

З НУЛЕМ ЛИШЕ «ЧОРНОМОРЕЦЬ»

Той, хто стежить за іграми команд першої ліги, знає, що лише дві команди не відчували радості перемоги — армія Києва і «Чорноморець». Позаборочна кияни під зливом зламали опір «Автобіста». Мар'янов (31) та Кашинський (72) нарешті порадували своїх уже нечисленних прихильників перемогою — 2:0. Інша киявська команда — «Динамо» — несподівано поступилася у Черкасах

«Дніпру», який пас задніх. Кияни не зуміли відповісти на швидкий гол Матвеева (6) і програли — 0:1. Ще один несподіваний результат зафіксовано у Житомирі, де «Полісся» поступилося «Вересю» — 0:1.

Дещо напруженіша боротьба за лідерство у другій підгрупі. Принциповою була зустріч в Очакові, де «Артія» приймала «Кривбас». Лише наприкінці першого тайму господарям пі-

сля удару Пономаренка (40) вдалося вийти вперед. У другому таймі вони контролювали гру, та за п'ять хвилин до фінального свистка пропустили атаку. І Мороз врявав для «Кривбаса» нічию — 1:1.

Ось результати інших матчів. У першій підгрупі: «Поліграфтехніка» — «Десна» — 0:0, «Кристал» (Чортків) — «Сталь» — 2:1, «Приладист» — «Чайка» — 1:0. У другій підгрупі: «Закарпат-

тя» — «Ворскла» — 1:0, «Рось» — «Шахтар» — 2:0, «Вагонобудівник» — «Хімік» — 2:1, «Чорноморець» — «Колос» — 0:2.

У першій підгрупі лідирує «Приладист» — 13 очок. По 10 очок у «Полісся», «Десну», «Вереса». У другій підгрупі — двохладдя: «Артія» і «Кристал» (Херсон) мають по 11 очок, 10 — у «Закарпаття», по 9 — у «Хіміка», «Кривбаса», «Росі».

Матчі десятої туру пройдуть 20 квітня.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.